

دانشگاه تهران

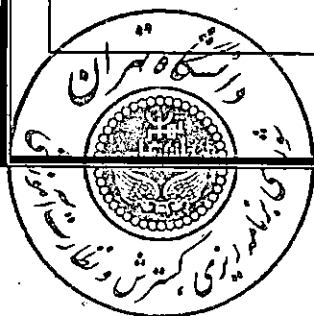
مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد
رشته: زبان های باستانی ایران

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

مصوب جلسه مورخ ۹۶/۰۸/۲۱ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه، توسط اعضای هیات علمی گروه فرهنگ و زبانهای باستانی دانشکده ادبیات و علوم انسانی بازنگری شده و در سیصد و سی و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران مورخ ۹۶/۰۸/۲۱ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : زبان های باستانی ایران

مقطع : کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان های باستانی ایران که توسط اعضای هیات علمی گروه فرهنگ و زبان های باستانی دانشکده ادبیات و علوم انسانی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران برسد.
- این برنامه درسی جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته زبان های باستانی ایران مصوب جلسه شماره ۸۰ مورخ ۹۵/۰۷/۲۵ کمیسیون برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گردیده است.

حسن ابراهیمی

دبیر شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت
آموزشی دانشگاه

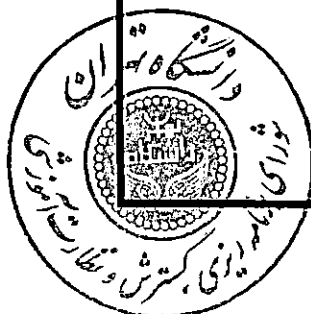
سید حسین حسینی

معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۹۶/۰۸/۲۱ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران در مورد بازنگری برنامه درسی رشته زبان های باستانی ایران در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمود نیلی احمدآبادی

رئیس دانشگاه تهران

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد
زبانهای باستانی ایران

Ancient Iranian Languages

فصل اول کلیات

۱. مقدمه:

دانش زبان‌شناسی تاریخی و آگاهی از زبانهای کهن ایرانی، بویژه در سه دهه اخیر، رشد چشمگیری داشته است. با توجه به اینکه مطالعه زبانهای کهن ایرانی اساس شناخت زبان فارسی و گویشهای ایرانی و پشته‌ای برای مطالعه و شناخت ادبیات فارسی است، نیاز به تربیت متخصصان برای آموزش و پژوهش در حوزه بررسی و مطالعه زبان و فرهنگ ایران دوچندان شده است. این مسائل همراه با لزوم شناخت فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی و میراث علمی و فرهنگی ایران، بازنگری در سرفصل دروس این رشته را، به الزامی غیرقابل انکار مبدل کرده است. ضرورت این بازنگری، که بر حسب بخشنامه شماره ۲۱/۴۷۷۶ مورخ ۱۳۸۹/۷/۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به صراحت اعلام شده، نشانگر توجه به رشد و پیشرفت علم و ادب و فرهنگ و نیز درک دقیق گسترش روزافزون علوم مختلف در عرصه جهانی است. بازنگری در سرفصل دروس این رشته از دو منظر دیگر ضروری می‌نماید: نخست آنکه در سالهای اخیر مطالعات دانشمندان در داخل و خارج از کشور برای شناخت و توصیف علمی زبانهای ایرانی گسترده‌تر شده و این مطالعات زمینه‌های تازه‌ای را برای بررسی و شناخت زبانهای کهن ایرانی فراهم آورده که باید در سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد «زبانهای باستانی ایران» معرفی و بررسی شوند؛ دوم آنکه بسیاری از منابع درسی برنامه قبلی، قدیمی شده و در این سالها آثار و منابع بسیاری در داخل کشور تدوین یافته که می‌بایست در فهرست منابع این رشته معرفی شوند.

۲. اهداف:

هدف از تأسیس این رشته مطالعه زبانهای باستانی ایران است و شناخت اصول و ویژگیهای آوایی، معنایی و دستوری آنها و تأثیر این زبانها بر زبان فارسی و زبانها و گویشهای بازمانده از آنها و نیز بررسی فرهنگ اقوامی که به این زبانها تکلم می‌کرده‌اند و در طول تاریخ همزمان با تکوین فرهنگ اسلامی بر آن تأثیرگذار یا از آن تأثیرپذیر بوده‌اند. مطالعه و بررسی زبانهای باستانی ایران شناخت لازم را درباره پیشینه و ساخت زبان فارسی و سایر گویشهای ایرانی فراهم می‌کند و زیربنای شناخت ادبیات غنی فارسی محسوب می‌گردد.

۳. اهمیت و ضرورت:

آموزش زبانهای باستانی ایران به دلایل زیر لازم و ضروری است:

- ۱) آثار بازمانده از زبانهای باستانی ایران مجموعه‌ای غنی و پربار و درخور شناخت و بررسی است؛
- ۲) مطالعه زبانهای باستانی ایران شناخت و درک لازم را درباره پیشینه و ساخت زبان فارسی و سایر گویشهای ایرانی فراهم می‌کند؛

۳) آشنایی با زبانها و ادبیات باستانی ایران زیربنای شناخت ادبیات فارسی است؛

۴) تدوین فرهنگهای فارسی و دانشنامه‌ها در حوزه تمدن ایرانی - اسلامی و نیز تدوین فرهنگهای ریشه‌شناسی فارسی تنها از طریق بررسی آثار بازمانده از دوره‌های کهن امکان‌پذیر است.

۴. نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان:

فارغ‌التحصیلان این دوره می‌توانند در دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل و خارج از کشور و دیگر سازمانها در زمینه‌های زیر خدمت کنند:

۱. همکاری در تدوین دانشنامه‌ها، فرهنگ‌ها، دایره‌المعارف‌ها، لغت‌نامه‌ها و فرهنگ‌های ریشه‌شناختی؛
۲. همکاری در طرح‌های پژوهشی تاریخی، انسان‌شناسی، مردم‌شناسی و دیگر حوزه‌های علوم اجتماعی؛
۳. همکاری در طرح‌های پژوهشی گویشهای ایرانی و تهیه و تدوین اطلس گویش‌شناسی ایران؛
۴. همکاری در تدوین دستور زبان فارسی؛
۵. همکاری در پژوهش‌های زبانهای باستانی، خطوط باستانی، فرهنگ، آراء و عقاید ایران باستان؛
۶. همکاری در پژوهش‌های زبان‌شناختی، ادبیات فارسی، باستان‌شناختی، تاریخی و بررسی‌های فرهنگی؛
۷. همکاری در خلق آثار زبانی - هنری مبتنی بر دوره‌های تاریخی زبان فارسی.

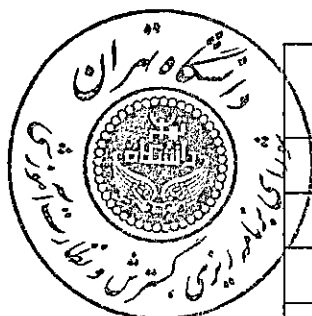
۵. طول دوره و شکل نظام:

طول دوره مطابق قوانین وزارت علوم و دانشگاه ۴ نیمسال است، ولی به دلیل آنکه رشته زبان‌های باستانی ایران دوره کارشناسی ندارد، لازم است که دانشجویان حداکثر ۱۰ واحد جبرانی را بگذرانند. این ۱۰ واحد ناگزیر یک نیمسال به سنوات تحصیلی آنان اضافه خواهد کرد. شکل نظام ترمی واحدی است با معمولاً ۱۰ واحد در نیمسال اول، ۱۲ واحد در نیمسال دوم و سوم، ۴ واحد در نیمسال چهارم. دانشجویان واحد پایان‌نامه را، که ۴ واحد است، معمولاً در نیمسال سوم انتخاب می‌کنند. جزئیات واحدها در ادامه آمده است.

۶. تعداد و نوع واحدهای درسی:

مجموع واحدهای دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران (بدون احتساب واحدهای جبرانی) ۳۲ واحد به شرح جدول ذیل خواهد بود:

ردیف	نوع درس	تعداد واحد	ملاحظات
۱	دروس تخصصی	۱۲ واحد	
۲	دروس اختیاری	۱۶ واحد	
۳	پایان نامه	۴ واحد	
	جمع	۳۲ واحد	

تبصره ۱: برای پذیرفته شدگان دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران، بنا به تشخیص گروه آموزشی، حداکثر ۱۰ واحد درسی شامل ۵ درس جبرانی در نظر گرفته شده است. مطابق با تبصره ۲ ماده ۵ آئین نامه دوره کارشناسی ارشد (موضوع نامه شماره ۲۱/۱۵۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۹ معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) تعیین تعداد و عناوین دروس جبرانی و زمان انتخاب آنها بر عهده شورای گروه است. دانشجویانی که موظف به گذراندن درس های جبرانی باشند، می توانند این درس ها را حداکثر برای دو نوبت انتخاب کنند. حداقل نمره قبولی در این درس های ۱۲ است و نمره در معدل دانشجو تاثیری ندارد.

تبصره ۲: گذراندن تمامی درس های تخصصی و اختیاری برای کلیه دانشجویان این دوره الزامی است. دروس اختیاری بنا بر پیشنهاد دانشجویان و با توجه به امکانات آموزشی گروه تعیین خواهد شد و گذراندن این دروس الزامی است.

تبصره ۳: دانشجویانی که به دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران راه یافته اند، موظف به گذراندن واحد پایان نامه هستند. با توجه به ماده ۲۷ آئین نامه دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان موظف اند پس از پایان نیمسال اول و پیش از پایان نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان نامه خود را به تأیید گروه آموزشی برسانند. موضوع پایان نامه پس از تأیید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قطعی می یابد. با توجه به مواد ۱۸ و ۱۹ آئین نامه، استادان راهنما و مشاور پایان نامه به پیشنهاد دانشجو و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از اعضای هیئت علمی داخل یا خارج از مؤسسه آموزش عالی و با مرتبه حداقل استادیاری تعیین می شوند. مطابق با آئین نامه شماره ۲۱/۱۵۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۹ معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طول دوره کارشناسی ارشد حداکثر ۴ نیمسال تحصیلی است، اما با توجه به

تبصره ۱۵ آئین‌نامه مذکور، افزایش مدت تحصیل در موارد استثنائی، با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تا یک نیمسال مجاز خواهد بود.

۷. شرایط و ضوابط ورود به دوره:

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

فصل دوم

جدول دروس رشته زبانهای باستانی ایران

کلیات

دروس دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران شامل ۱۰ واحد جبرانی برای تمامی دانشجویان، ۱۲ واحد درس تخصصی، ۱۶ واحد درس اختیاری و ۴ واحد پایان نامه خواهد بود.

دانشجویان این رشته می توانند حداکثر در نیمسال چهارم (بدون احتساب نیمسال تحصیلی مربوط به واحدهای جبرانی) از پایان نامه خود دفاع کنند.

* دروس جبرانی در نخستین نیمسال دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران ارائه می شود.

* دروس جبرانی برای کلیه دانشجویان، صرف نظر از رشته کارشناسی آنان، با نظر گروه آموزشی الزامی است.

* دروس جبرانی یک نیمسال تحصیلی به کل سنوات دانشجویان اضافه می کند.

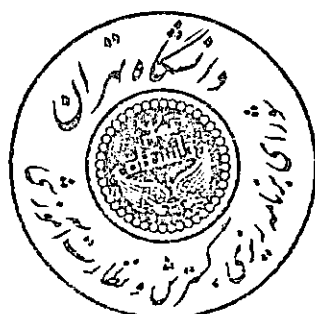
* از میان دروس اختیاری، دانشجو موظف است ۱۶ واحد را انتخاب کند.

* دانشجویان دوره کارشناسی ارشد زبانهای باستانی ایران، باید هشت درس (شانزده واحد) از میان درس های اختیاری

را انتخاب کنند و برای ارائه به گروه آموزشی پیشنهاد دهند. با توجه به امکانات موجود در هر گروه آموزشی، تعیین

درس های اختیاری از اختیارات شورای گروه است. انتخاب هشت درس از میان درس های اختیاری برای گذراندن دوره

ضروری است و هیچ یک از درس های اختیاری نمی تواند جایگزین درس های اصلی شود.

۱. جدول شماره ۱

جدول دروس جبرانی رشته زبانهای باستانی ایران در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیشنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	مقدمات زبان شناسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	زبان فارسی باستان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	مقدمات زبان اوستایی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۴	مقدمات زبان فارسی میانه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	روش تحقیق	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
جمع کل		۱۰	-	۱۰	۱۶۰	-	۱۶۰	

۲. جدول شماره ۲

جدول دروس تخصصی رشته زبانهای باستانی ایران در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیشنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	وندیداد	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مقدمات زبان اوستایی
۲	کتیبه‌های فارسی باستان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	زبان فارسی باستان
۳	متون اندرزی فارسی میانه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مقدمات زبان فارسی میانه
۴	متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مقدمات زبان فارسی میانه
۵	یشتها	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	وندیداد
۶	متون روایی فارسی میانه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	متون اندرزی فارسی میانه
	جمع کل	۱۲	-	۱۲	۱۹۲	-	۱۹۲	-

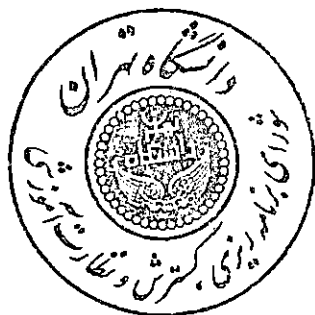

۳. جدول شماره ۳

جدول دروس اختیاری رشته زبانهای باستانی ایران در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیشنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	یسنها	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	وندیداد
۲	متون اساطیری فارسی میانه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	متون اندرزی فارسی میانه
۳	متون پهلوی اشکانی مانوی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی
۴	دستور تاریخی زبان فارسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مقدمات زبان فارسی میانه
۶	متون اساطیری فارسی میانه مانوی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی
۷	کیشهای ایران باستان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۸	تاریخ و فرهنگ ایران باستان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۹	اساطیر ایران	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۰	مقدمات زبان سغدی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۱	مقدمات زبان سنسکریت	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۲	مقدمات زبان آرامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۳	مقدمات زبان یونانی کهن	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۴	مقدمات زبان لاتین	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۵	مقدمات زبان خوارزمی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۶	مقدمات زبان بلخی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۷	مقدمات زبان ختنی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۸	مقدمات زبان عیلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۱۹	زیانشناسی تاریخی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲۰	گویش‌شناسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲۱	زبان و ادبیات فارسی در سده‌های نخستین	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲۲	واجشناسی تاریخی زبان فارسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
جمع کل		۴۴		۴۴	۷۰۴	-	۷۰۴	

❖ دانشجویان لازم است ۱۶ واحد از دروس فوق را انتخاب نمایند.

۴. پایان نامه

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد جلسات	نوع واحد درسی			تعداد ساعات	پیش نیاز
				نظری	عملی	نظری - عملی		
۱	پایان نامه	۴	-	-	-	-	-	-

دانشجویان موظف اند در نیمسال چهارم (بدون احتساب نیمسال تحصیلی مربوط به واحدهای جبرانی) از پایان نامه خود دفاع کنند.

فصل سوم

سرفصل دروس رشته زبانهای باستانی ایران

وندیداد Vendidad

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: مقدمات زبان اوستایی

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون ساده زبان اوستایی

سرفصل درس:

معرفی کتاب وندیداد و بحث در میزان اهمیت آن، خواندن متون ساده‌ای از وندیداد، تحقیق دقیقتر در آواشناسی زبان اوستایی، بررسی محتویات این متون، وارد شدن در جزئیات بیشتری از مسائل صرفی، نحوی و واژگانی زبان اوستایی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- پورداود، ابراهیم (۱۳۷۷) یشتها. ۲ جلد. تهران: اساطیر.
- _____ (۱۳۸۰). یسنا. تهران: اساطیر.
- داعی الاسلام، سید محمدعلی (۱۳۶۱). وندیداد. تهران: کتابخانه دانش.
- مقدم، محمد (۱۳۶۳). داستان جم (ایران کوده، شماره ۶). تهران: سازمان انتشارات فروهر.
- Gershevitch. I. (1968). "Old Iranian Literature". *Handbuch der Orientalistik*. Abt. 1. Bd. 4: *Iranistik*. Abs. 2: *Literatur*. Lief. 1. Leiden.
- Hintze. A. (2007). "Avestan Literature". *The Literature of Pre-Islamic Iran* (companion volume 1 to *History of Persian Literature*). ed. by R. E. Emmeric and M. Macuch. New York.
- Jackson. A.V.W. (1892). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Pirart. É. (2014). *L'Aphrodite iranienne: etude de la déesse Arti, traduction annotée et édition critique des avestique la concernant*. Paris.
- Reichelt. H. (1911). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Reichelt. H. (1909). *Awestisches Elementarbuch*. Heidelberg: C. Winter.

کتیبه های فارسی باستان Old Persian Inscriptons

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: زبان فارسی باستان

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: دارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: تسلط بر متون و دستور زبان فارسی باستان

سرفصل درس:

بررسی اجمالی کتیبه های فارسی باستان بلحاظ تاریخی، بحث در محتویات این کتیبه ها و دسته بندی آنها بلحاظ تاریخی، موضوعی و زبانی، خواندن مهمترین کتیبه های فارسی باستان، توصیف و تحلیل ساختمان آوایی، صرفی، نحوی و واژگانی زبان فارسی باستان و سیر تحولات این زبان از روی متون متقدم و متأخر

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- شارب، رلف نارمن (۱۳۴۶). فرمانهای شاهنشاهان هخامنشی. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
- Brandenstein. W. und Mayrhofer. (1964). *Hanbuch des Altpersischen*. Wiesbaden.
- Kent. R. (1946). *Old Persian: Grammar, Texts, Lexicon*. New Haven: Connecticut.
- Schmitt. R. (2000). *The Old Persian Inscriptions of Naqsh-I Rostam and Persepolis*, London.
- Schmitt. R. (2008). "Old Persian". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp.76-100.
- Schmitt. R. (1991). *The Bisitun Inscriptions of Darius the Great, Old Persian Text*. London.
- Schmitt. R. (2009). *Die Altpersischen Inschriften der Achaimeniden*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- Schmitt. R. (2014). *Wörterbuch der altpersischen Königsinschriften*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- Skjærvø. P. O. (2010). "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. 43-195.

متون اندرزی فارسی میانه Didactic Texts in Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون اندرزی زبان فارسی میانه و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

بحث اجمالی درباره ادبیات اخلاقی ایران پیش از اسلام و تأثیر آن در آثار پس از اسلام، خواندن منتخبی از متون اندرزی زبان فارسی میانه، بررسی محتوایی این متون، بررسیهای دقیقتر در آواشناسی، صرف و نحو و واژگان فارسی میانه، بررسی سبکشناختی متون اندرزی فارسی میانه و وجوه اختلاف آن با متون دیگر فارسی میانه

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. به کوشش زاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- _____ (۱۳۸۰). *مینوی خرد*. چاپ سوم. تهران: توس.
- _____ (۱۳۴۸). *واژه نامه مینوی خرد*. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- Boyce. M., (1968). "Middle Persian Literature," *Handbuch der Orientalistik*. Abt. 1. Bd. 4. Iranistik. Abs. 2. Leiden and Cologne. pp. 31-66.
- Brunner. C.J. (1977). *A Syntax of Western Middle Iranian*. Delmar.
- Jamasp-Asana. J.M. (1897). *Pahlavi Texts*, Bombay.
- Mackenzie, D. N. (1971). *A Concise Pahlavi Dictionary*. Oxford.
- Macuch. M. (2007) "Pahlavi Literature". In *The Literature of Pre-Islamic Iran (Companion Volume I, To A History of Persian Literature)*. ed. By R. E. Emmerick & M. Macuch, pp. 116-196.
- Nyberg. H. S. (1964, 1974). *A Manual of Pahlavi*. vol. I-II. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی Non-mythic Texts in Manichaean Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با متون فارسی میانه مانوی، خط و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

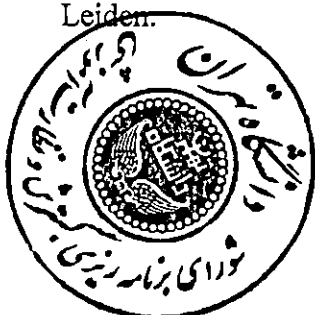
بحث اجمالی درباره مانویت و تاریخ آن، معرفی متون مانوی به زبان فارسی میانه، آموزش خط مانوی و بحث اجمالی در تاریخچه آن، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان فارسی میانه ترفانی، خواندن متون ساده تر تاریخی و عبادی فارسی میانه ترفانی، بحث در محتویات این متون

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۱۳۷۶). راهنمای زبانهای باستانی ایران. دو جلد. تهران: سمت.
- بهار، مهرداد و ابوالقاسم اسماعیل پور (۱۳۹۳). ادبیات مانوی. تهران: کارنامه.
- میرفرخایی، مهشید (۱۳۸۷). فرشته روشنی، مانی و آموزه های او. تهران: ققنوس.
- Andreas. F. C. and Henning, W. B. (1932). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan I*. Berlin.
- _____ (1933). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan II*. Berlin.
- _____ (1934). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan III*. Berlin.
- Boyce. M. (1975). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica 9)*. Leiden.
- Boyce. M. (1977). *A Word-list of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica 9a)*. Leiden.

- Durkin-Meisterernst. D. (2004). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.
- Henning. W. B. (1933). *Das Verbum des Mittelpersischen der Turfanfragmente*. ZII. 9. pp. 158-253.

یشت‌ها Yashts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: وندیداد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: مهارت در شناخت ویژگیهای دستوری متون دشوارتر اوستایی

سرفصل درس:

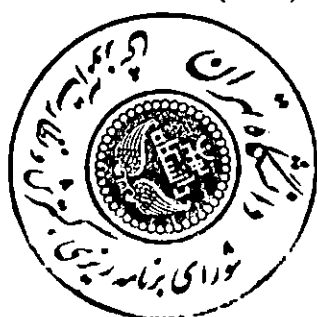
بحث درباره یشت‌های اوستا و نوع ادبی آنها، بحث درباره جایگاه یشت‌ها بلحاظ زبانی در میان متون اوستایی، تاریخچه مطالعات یشت‌ها، خواندن منتخبی از متون یشت‌ها (مخصوصاً یشت‌های قدیم)، بررسی محتوایی آنها، بررسی صرفی و نحوی و واژگانی آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- مولایی، چنگیز (۱۳۹۲). *آبان یشت*. تهران: مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی.
- Bartholomae. Ch. (1904). *Altiranisches Wörterbuch*. Strassburg.
- Gershevitch. I. (1967). *The Avesta Hymn to Mithra*. Cambridge.
- Hintze. A. (1994). *Zamyād yašt: Introduction, Avesta Text, Translation, Glossary*. Wiesbaden.
- Hoffmann. K. and Forssman (1996). *Avestische Laut- und Flexionslehre*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck.
- Humbach. H. and P. R. Ichaporia. (1998). *Zamyād Yasht (Yasht 19 of the Younger Avesta: Text, Translation, Commentary)*. Wiesbaden.
- Jackson. A.V.W. (1892). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Kellens. J. (1984). *Le verb Avestique*. Wiesbaden.
- Panaino. A. (1990). *Tištrya, part I: The Avestan Hymn to Sirius*. Roma.
- Reichelt. H. (1911). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Skjærvø. P. O. (2010). "Old Iranian". *The Iranian Languages*. ed. by G. Windfuhr. London/New York.
- Wolff. F. (1910). *Avesta, die Heiligen Bücher der Parsen*. Strassburg.

متون روایی فارسی میانه Narrative Middle Persian Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: متون اندرزی فارسی میانه

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون داستانی، تاریخی و جغرافیایی به زبان فارسی میانه و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

خواندن متون داستانی، تاریخی و جغرافیایی به زبان فارسی میانه، بررسی محتوایی آنها، بحث در نوع ادبی آنها، بررسی ویژگیهای سبکی آنها و وجوه اتلاف آنها با دیگر متون فارسی میانه، بررسی مسائل صرفی و نحوی و واژگانی آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۵-۷۶). *راهنمای زبانهای باستانی*. ۲ جلد. تهران: سمت.
- بهار، مهرداد (۱۳۸۴). *پژوهشی در اساطیر ایران*. چاپ پنجم. تهران: آگاه.
- فره‌وشی، بهرام (۱۳۷۸). *کارنامه اردشیر بابکان*. چاپ دوم. تهران: دانشگاه تهران.
- ماهیارنوبی، یحیی (۱۳۷۴). *یادگار زریران*. تهران: اساطیر.
- _____ (۱۳۴۸). *درخت آسوریک*. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- Benveniste. E. (1932). "Le Mémorial de Zarēr". *JA* 220. pp.245-223.
- Brunner. Ch. J. (1977). *A Syntax of Western Middle Iranian*. New York.
- Durkin-Meisterernst. D. (2014). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Jamasp-Asana, J. M. (1897-1913). *Pahlavi Texts*. Bombay.
- Nyberg. H.S. (1964-1974). *A Manual of Pahlavi*. Vols. I-II. Wiesbaden.

یسن‌ها Yasnas

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: وندیداد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: مهارت در خواندن متون عبادی اوستایی

سرفصل:

معرفی یسنهای اوستا و نوع ادبی آنها، خواندن منتخبی از یسن‌های اوستا، تحلیل محتوایی آنها، بررسی صرفی و نحوی و واژگانی آنها، بحث در سبکشناسی این متون و شناخت وجوه اختلاف و تشابه آنها با یشتها و وندیداد

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

• پورداد، ابراهیم (۱۳۸۰). یسن. تهران: اساطیر.

- Bartholomae, Ch. (1904), *Altiranisches Wörterbuch*, strassburg.
- Hoffmann. K. and Forssman (1996). *Avestische Laut- und Flexionslehre*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck.
- Jackson. A.V.W. (1892). *An Avesta Grammar in Comparison with Sanskrit*. Stuttgart.
- Kellens, J. (1996). "Commentaire sur les premiers chapitres du Yasna," *JA* 284, pp. 37-108.
- Reichelt. H. (1911). *Avesta Reader: Texts, Notes, Glossary and Index*. Strassburg.
- Reichelt. H. (1909). *Awestisches Elementarbuch*. Heidelberg: C. Winter.
- Wolff. F. (1910). *Avesta, die Heiligen Bücher der Parsen*, Strassburg.

متون اساطیری فارسی میانه Mythical Texts in Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: متون اندرزی فارسی میانه

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون زبان فارسی میانه و بررسی ویژگیهای دستوری آنها

سرفصل درس:

خواندن متون اساطیری و دینی فارسی میانه (مانند بندهش، زادسپرم، روایت پهلوی)، بحث در نوع ادبی این متون، بررسی مضامین آنها و تحقیق در پیشینه این مضامین، بررسی صرفی و نحوی و واژگانی آنها، شناخت ویژگیهای سبکی این متون و وجوه اختلاق آنها با متون تاریخی و اندرزی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- بهار، مهرداد (۱۳۸۰). بندهش. تهران: توس.
- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- راشد محصل، محمد تقی (۱۳۸۵). ویزیدگیهای زادسپرم. چاپ دوم. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- میرفخرایی، مهشید (۱۳۹۱). روایت پهلوی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Anklesaria. E.T.D. (1908). *The Bundahishn, Being a Facsimile of the TS Manuscript No. 2*. Bombay.
- Anklesaria, B. T. (1956). *Zand-Ākāsīh*, Bombay.
- Brunner. Ch. J. (1977). *A Syntax of Western Middle Iranian*, Delmar and New York.
- Durkin-Meisterernst, D. (2014). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Gignoux. Ph. and A. Tafazzoli (1993). *Anthologie de Zādspram*. Association pour l'avancement des études iraniennes. Paris.

متون پهلوی اشکانی مانوی Manichaean Parthian Texts

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون پهلوی اشکانی ترفانی

سرفصل درس:

خواندن منتخبی از متون پهلوی اشکانی مانوی، توصیف ساختمان آوایی و دستوری پهلوی اشکانی، بررسی صرفی و نحوی و واژگانی متون خوانده شده، بررسی محتوایی این متون و تحقیق در ویژگیهای متون مانوی شرقی، بررسی سبکی متون منثور و منظوم متون مانوی اشکانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۴). شعر در ایران پیش از اسلام. تهران: طهوری.
- رضایی باغبیدی، حسن (۱۳۸۸). راهنمای زبان پارسی، ج ۲. تهران: ققنوس.
- Andreas. F. C. and Henning. W. B. (1932). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan I*. Berlin.
- _____ (1933). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan II*. Berlin.
- _____ (1934). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan III*. Berlin.
- Asmussen. Jes P. (1975). *Manichaean Literature*. New York.
- Boyce. M. (1954). *The Manichaean Hymn-Cycles in Parthian*. London/New York/Toronto.
- Boyce. M. (1975). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica 9)*. Téhéran-Liège.
- Boyce. M. (1977). *A Word-List of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica 9a)*. Téhéran-Liège.
- Durkin-Meisterernst. D. (2004). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.

- Durkin-Meisterernst. D. (2014). *Grammatik des Westmitteliranischen (Parthisch und Mittelpersisch)*. Wien.
- Ghilain. A. (1939). *Essai sur la langue Parthe*. Louvain.

دستور تاریخی زبان فارسی Historical Grammar of Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: دارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: دارد

هدف: شناخت سیر تحولات زبان فارسی از دوره باستان تا به امروز

سرفصل درس:

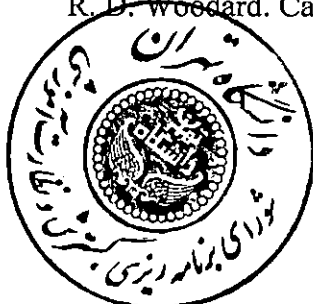
بررسی ساختمان آوایی، واژگانی و دستوری ایرانی باستان، ایرانی میانه و فارسی نو، مقایسه و رابطه ساختمان آوایی، صرفی و نحوی هر سه دوره، بررسی سیر تحولات آوایی فارسی، تحقیق در سیر تحولات صرفی (از جمله شیوه واژه‌سازی و تحولات تکواژهای دستوری)، تحقیق در سیر تحولات مهم نحوی (از جمله ترتیب کلمات در جمله)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۴). دستور تاریخی زبان فارسی. تهران: سمت.
- ناتل خانلری، پرویز (۱۳۷۷). تاریخ زبان فارسی. ۳ جلد. چاپ ششم. تهران: فردوس.
- Durkin-Meisterernst, D. (2014). *Grammatik des Westmitteliranischen*. Wien.
- Hale, M. (2008). "Avestan". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp.101-122.
- Hale, M. (2008) "Pahlavi". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp.123-135.
- Lazard, Gilbert (1963). *La langue des plus anciens monuments de la prose persan*. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- Schmitt, R. (1989) *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Schmitt, R. (2008). "Old Persian". *The Ancient Languages of Asia and the Americas*. Edited by R. D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp.76-100.

- Windfuhr, G. (2010). *The Iranian Languages*. London and New York: Routledge.

کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی Middle Persian and Parthian Inscriptions

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: مقدمات زبان فارسی میانه

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: دارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی و ویژگیهای خطی و زبانی آنها

سرفصل درس:

بررسی کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی بلحاظ تاریخی، خواندن منتخبی از کتیبه‌های فارسی میانه و پهلوی اشکانی، بررسی محتویات آنها، توصیف ساختمان آوایی، صرفی، نحوی و واژگانی آنها، بررسی مسأله هزوارشهای این متون و اختلافات آنها در متون جدیدتر و قدیمتر، بررسی نوع ادبی و ویژگیهای سبکی آنها و شناخت وجوه اختلاف آنها با دیگر متون فارسی میانه و پهلوی اشکانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- تفضلی، احمد (۱۳۷۷). *تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام*. به کوشش ژاله آموزگار. چاپ دوم. تهران: انتشارات سخن.
- Back. M. (1978). *Die Sassanidischen Staatsinschriften (= Acta Iranica 18)*. Téhéran-Liège.
- Frye. R. N. (1966). "The Persepolis Middle Persian Inscription from the Time of Shapur II". *Acta Orientalia* xxx. pp. 83-93.
- Gignoux. Ph. (1991). *Les Quatre Inscriptions du Mage Kirdīr (= Studia Iranica, cahier 9)*. Paris.
- Gignoux. Ph., (1972). *Glossaire des Inscriptions Pahlavies et Parthes*. London.
- Hinz. W. (1970). "Die Inschrift des Hohenpriester Kardēr am Turm von Naqsh-e Rostam". *AMI* 3. pp. 251-265.
- Humbach. H. (1998). "Epigraphy 1. Old Persian and Middle Iranian Epigraphy". *Encyclopaedia Iranica*. ed. by E. Yarshater. vol. Viii. Costa Mesa. California. pp. 478-488.
- Huyse. Ph. (1999). *Die dreisprachige Inschrift Šābuhrs I. an der Ka'ba-i Žardušt (ŠKZ)*. Corp. Inscr. Iran. III. Vol. I. Text I. 2 vols. London.

- Huyse. Ph.. (2007). "Inscriptional Literature in Old and Middle Iranian Languages". *The Literature of Pre-Islamic Iran (Companion Volume I: To A History of Persian Literature)*. ed. by R. E. Emmerick & M. Macuch. pp. 72-115.
- MacKenzie, D. N. (1989) "Kerdir's inscription". *The Sasanian Rock Reliefs at Naqsh-e Rostam, Naqsh-e Rostam 6*. Iranische Denkmäler. Lief. 13. Reihe II: Iranische Felsreliefs I. Berlin. pp. 35-72.
- MacKenzie. D. N. (1978). "Shapur's Shooting". *BSOAS* 41. pp. 499-511.
- Nyberg. H.S. (1964-1974). *A Manual of Pahlavi*. vols. I-II. Wiesbaden.

متون اساطیری فارسی میانه مانوی Mythical Texts in Manichaean Middle Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: متون غیر اساطیری فارسی میانه مانوی

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: شناخت متون پیشرفته فارسی میانه مانوی و ویژگیهای زبانی آنها

سرفصل درس:

بحث مقدماتی درباره اساطیر مانوی و پیشینه آن، خواندن متون پیشرفته فارسی میانه مانوی، بررسی محتوایی آنها، بررسیهای صرفی و نحوی و واژگانی دقیقتر در متون فارسی میانه مانوی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). *اسطوره آفرینش در آئین مانی*. تهران: نشر چشمه.
- بهار، مهرداد و ابوالقاسم اسماعیل پور (۱۳۹۳). *ادبیات مانوی*. تهران: کارنامه.
- Andreas. F. C. and Henning. W. B. (1932). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan I*. Berlin.
- _____ (1933). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan II*. Berlin.
- _____ (1934). *Mitteliranische Manichaica aus Chinesisch-Turkestan III*. Berlin.
- Boyce. M. (1975). *A Reader in Manichaean Middle Persian and Parthia (Acta Iranica 9)*. Téhéran-Liège.
- Boyce. M. (1977). *A Word-List of Manichaean Middle Persian and Parthian (Acta Iranica 9a)*. Téhéran-Liège.

-
- Durkin-Meisterernst, D. (2004). *Dictionary of Manichaean Middle Persian and Parthian*. Turnhout.
 - Henning, W. B. (1933). *Das Verbum des Mittelpersischen der Turfanfragmente*. ZII. 9. pp. 158-253.

کیش‌های ایران باستان Ancient Iranian Religions

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: دارد

هدف: آشنایی با ویژگی‌های کلی کیش‌های ایرانی در دوران پیش از اسلام و تاریخ و تحولات آنها

سرفصل درس:

شناخت تاریخی کیش‌های زرتشتی و مانوی، شناخت منابع تحقیق درباره آنها، شناخت جایگاه آنها در مطالعات تطبیقی ادیان، شناخت اصول عقاید و فرقه‌ها و جریان‌ات مختلف دینی آنان، بررسی اجمالی روابط متقابل آنها با ادیان غیر ایرانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۹۰). دین‌ها و کیش‌های ایرانی. چاپ سوم. تهران: هیرمند.
- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). اسطوره آفرینش در کیش مانی (ویراست سوم). تهران: چشمه.
- بویس، مری (۱۳۷۴). تاریخ کیش زرتشت. ۳ جلد. ترجمه همایون صنعتی زاده. تهران: توس.
- بهار، مهرداد (۱۳۷۸). پژوهشی در اساطیر ایران. چاپ سوم. تهران: آگاه.
- _____ (۱۳۸۸). ادیان آسیایی. تهران: نشر چشمه.
- Boyce, M. (1992). *Zoroastrianism*. New York: Mazda Publisher.
- Boyce, M. (1975-1990). *A History of Zoroastrianism*. 3 Vols. Brill.
- Duchesne-Guillemin, J. (1962). *La religion de l'Ancien Iran*. Paris.
- Stausberg Michael et al. (2015). *The Wiley-Blackwell Companion to Zoroastrianism*. Wiley-Blackwell.
- Tardieu, Michel (1981). *Le Manichéisme*. Paris.
- Widengren, Geo (1968). *Les Religions de l'Iran*. Paris.
- Widengren, Geo (1977). *Der Manichäismus*. Darmstadt.

تاریخ و فرهنگ ایران باستان History and Culture of Pre-Islamic Iran

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: دارد

هدف: آشنایی با تاریخ و فرهنگ ایران پیش از اسلام تا قرون نخستین هجری

سرفصل درس:

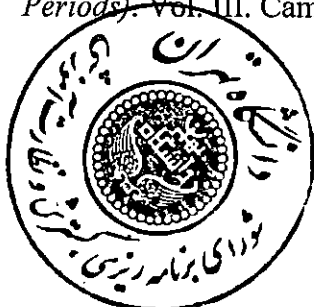
تاریخ سیاسی ایران باستان، تاریخ فرهنگی ایران باستان، دستاوردهای علمی و فرهنگی ایران باستان، روابط فرهنگی با ممالک دیگر و تأثیرات آنها در یکدیگر، بحث در استمرار فرهنگ ایران پیش از اسلام در ادوار پس از اسلام

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- بروسوس، ماریا (۱۳۸۸). *ایران باستان*. ترجمه عیسی عبدی. تهران: نشر ماهی.
- دریایی، تورج (۱۳۸۳). *شاهنشاهی ساسانی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- کورت، آمیلی (۱۳۸۶). *هخامنشیان*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- فرای، رن. (۱۳۷۸). *میراث باستانی ایران*. ترجمه مسعود رجب نیا. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- کوک، جان مانوئل (۱۳۸۶). *شاهنشاهی هخامنشی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- گیرشمن، رومن (۱۳۸۵). *ایران از آغاز تا اسلام*. ترجمه محمد معین. تهران: امیرکبیر.
- ولسکی، یوزف (۱۳۸۳). *شاهنشاهی اشکانی*. ترجمه مرتضی ثاقب فر. تهران: ققنوس.
- هینتس، والتر (۱۳۸۷). *شهریاری ایلام*. ترجمه پرویز رجبی. تهران: نشر ماهی.
- Fisher. W.B. et al. (1968). *The Cambridge History of Iran (The Land of Iran)*. Vol. I. Cambridge: University of Cambridge.
- Gershevitch. I. et al. (1985). *The Cambridge History of Iran*. Vol. 2. Cambridge: University of Cambridge.
- Yarshater. E. (1983). *The Cambridge History of Iran (The Seleucid, Parthian and Sasanian Periods)*. Vol. III. Cambridge: University of Cambridge.

اساطیر ایران Iranian Mythology

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: دارد

هدف: آشنایی با مکاتب اسطوره‌شناسی و شرح و توصیف اساطیر ایرانی و چگونگی شکل‌گیری آنها

سرفصل درس:

تعریف اسطوره، شکل‌گیری اسطوره، آشنایی با اسطوره‌شناسان و مکاتب اسطوره‌شناسی، مطالب اسطوره‌ای در متون دوران باستان، میانه و قرون نخستین اسلامی، استنباط ساختمان اسطوره‌ها از روی آثار هنری، مقایسه‌های تطبیقی اسطوره‌های ایرانی و هندواروپایی و یافتن وجوه اشتراک و افتراق آنها

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- آموزگار، ژاله (۱۳۷۴). *تاریخ اساطیری ایران*. چاپ دوم. تهران: سمت.
- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۹۵). *اسطوره آفرینش در کیش مانی*. چاپ پنجم. تهران: نشر چشمه.
- _____ (۱۳۸۷). *اسطوره، بیان نمادین*. تهران: سروش.
- الیاده، میرچا (۱۳۸۷). *چشم اندازهای اسطوره*. ترجمه جلال ستاری. تهران: توس.
- باستید، روزه (۱۳۷۰). *دانش اساطیر*. ترجمه جلال ستاری. تهران: توس.
- بهار، مهرداد (۱۳۷۸). *پژوهشی در اساطیر ایران (پاره نخست و دوم)*. چاپ سوم. تهران: آگاه.
- روتون، ک.ک. (۱۳۷۸). *اسطوره*. ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور. تهران: نشر مرکز.
- واحد دوست، مهوش (۱۳۸۱). *رویکردهای علمی به اسطوره‌شناسی*. تهران: سروش.
- هینلز، جان (۱۳۸۹). *شناخت اساطیر ایران*. ترجمه ژاله آموزگار و احمد تفضلی. تهران: نشر چشمه.
- یاحقی، محمدجعفر (۱۳۸۷). *فرهنگ اساطیر و داستان‌واره‌ها در ادبیات فارسی*. تهران: معاصر.

مقدمات زبان سغدی Introduction to Sogdian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خطوط، آثار و مقدمات زبان سغدی

سرفصل درس:

آشنایی با زبان سغدی و گویشهای آن، آشنایی با ادبیات سغدی، جایگاه زبان سغدی در خانواده زبانهای ایرانی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سغدی، خواندن متون ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- زرشناس، زهره (۱۳۹۰). *دستنامه سغدی*. چاپ دوم. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- قریب، بدرالزمان (۱۳۷۴). *فرهنگ سغدی*. تهران: انتشارات فرهنگان.
- _____ (۱۳۸۶). *مطالعات سغدی (مجموعه مقالات)*. تهران: طهوری.
- Benveniste. E. (1940). *Textes Sogdiens*. Paris.
- Gershevitch. I. (1961). *A Grammar of Manichaean Sogdian*. Oxford.
- Sims-Williams. N. (1989). "Sogdian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Schmitt, R. (ed.). Wiesbaden. pp.173-192.
- Sims-Williams. N. & Desmond Durkin-Meisterernst (2012). *Dictionary of Manichaean Sogdian & Bactrian*. Brepolis.
- Skjærvø, P. O. (2007). *An Introduction to Manichean Sogdian*.
- Yoshida. Yutaka. (2010). "Sogdian". *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. pp. 279-335.

مقدمات زبان سنسکریت Introduction to Sanskrit

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان سنسکریت

سرفصل درس:

جایگاه زبان سنسکریت در میان خانواده زبانهای هندی-اروپایی، معرفی زبان سنسکریت و ارتباط آن با زبانهای ایرانی باستان، آموزش خط و ترکیب نویسه‌ها، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان سنسکریت، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- رضایی باغبیدی، حسن (۱۳۸۴). *مقدمات زبان سنسکریت*. جلد اول. تهران: مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی.
- راشد محصل، محمد تقی (۱۳۸۹). *راهنمای زبان سنسکریت (دستور زبان، متنهای گزیده، واژه‌نامه)*. چاپ اول. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Lanman. C.R. (1963). *A Sanskrit Reader (Text and Vocabulary and Notes)*. Cambridge-Massachusetts.
- Macdonell. A. (1927). *A Sanskrit Grammar for students*. Oxford University Press.
- Monier-Williams. M. (1899). *A Sanskrit-English Dictionary*. Oxford.
- Whitney. W. D. (1889). *Sanskrit Grammar*. 2nd ed. London.

مقدمات زبان آرامی Introduction to Aramaic

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط و مقدمات زبان آرامی کهن

سرفصل درس:

آشنایی با خانواده زبانهای سامی و جایگاه آرامی در آن، آموزش خط آرامی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی آرامی، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

• مشکور، محمدجواد (۱۳۷۰). تاریخ مختصر زبانهای سامی. ترجمه و اضافات از یوسف فضائی. تهران.

- Bowman. R. A. (1970). *Aramaic Ritual Texts from Persepolis*. Chicago.
- Driver. G.R. (1957). *Aramaic Documents of the Fifth Century B.C.* Oxford.
- Fohrer. G. et al ed. (1973). *Hebrew and Aramaic Dictionary of the old Testament*. English version by W. Johnston. Berlin.
- Folmer. M.L. (1955). *The Aramaic Language in the Achaemenid period: A Study in Linguistic variation*. Amsterdam.
- Rosenthal. F. (1967). *An Aramaic Handbook*. 2 vols. Wiesbaden.
- Rosenthal. F. (1974). *A Grammar of Biblical Aramaic*. Wiesbaden.
- Skjærvø. P.O. (1955). "Aramaic in Iran". *ARAM*. Vol.7. P. 283-318.
- Smith. J. P. (1967). *A Compendious Syriac Dictionary*. Founded upon the Thesaurus Syriacus of R. Payne Smith. Oxford.

مقدمات زبان یونانی کهن Introduction to Ancient Greek

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط یونانی و مقدمات زبان یونانی کهن

سرفصل درس:

جایگاه زبان یونانی در خانوادهٔ زبانهای هندواروپایی، شناخت گویشهای اصلی آن، معرفی ادبیات یونانی، خطوط یونانی، آموزش خط یونانی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان یونانی کلاسیک یا مشترک، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- Beetham. F. (2007). *Learning Greek with Plato*. Bristol phoenix.
- Kendrick. A. G. (2007). *An Introduction to the Greek Language containing an outline of the grammar with appropriate exercises*. Kessinger publishing.
- Kühner. R. (1897). *Grammar of the Greek language*. New York.
- Chase. A. H. and H. Phillips. (1965). *A New Introduction to Greek*. Cambridge.
- Liddel. H.G. and R. Scott. (1901). *A Greek-English Lexicon*. New York.

مقدمات زبان لاتین Introduction to Latin

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان لاتین

سرفصل درس:

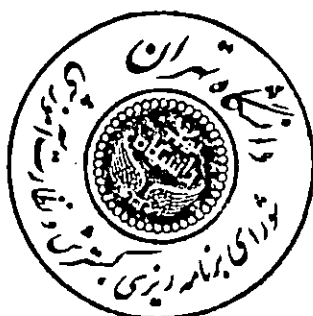
جایگاه زبان لاتین در خانواده زبانهای هندواروپایی، شاخه‌های زبان لاتین، معرفی ادبیات لاتین، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان لاتین، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- Bennett. C. E. (1899). *A Latin grammar*. Allyn and Bacon.
- Hendricks. R.A. (1982). *Latin*. Oxford, Butter worth-Heinemann.
- Prior. R.E. (2003). *Everything Learning Latin Book*. Media.
- Rösler. K. (1993). *Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Latein: Eine Standardwerk für Anfänger*. Langenscheidt.

مقدمات زبان خوارزمی Introduction to Khwarezmian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان خوارزمی

سرفصل درس:

جایگاه زبان خوارزمی در زبانهای ایرانی، خط خوارزمی، معرفی آثار بازمانده از این زبان، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان خوارزمی، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- زرشناس، زهره (۱۳۸۰). جستارهایی در زبانهای ایرانی میانه شرقی (مجموعه مقالات). تهران: فروهر.
- زرشناس، زهره (۱۳۸۸). «خوارزمی، زبان و آثار». دانشنامه فرهنگستان زبان و ادب فارسی. جلد ۳. صص ۸۶-۹۰.
- Benzing, J. (1983). *Chwaresmischer Wörterindex*. Taraf, Z. (ed.). Wiesbaden: O. Harrassowitz.
- Sarmadi, M. (1986). *Das Chwaresmische Verbum*. Wiesbaden: O. Harrassowitz.
- Humbach, H. (1989). "Choarezmian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Wiesbaden. 193-203.
- Durkin-Meisterernst, D. (2010). "Khwarezmian". *The Iranian Languages*, ed. G. Windfuhr. London and New York: Routledge. 336-376.
- Henning, W. B. (1951). "The Khwarezmian Language" in *Zeki Velidi Togan'a armağan*. Istanbul. 421-36.
- Henning, W. B. (1971). *A Fragment of a Khwarezmian Dictionary*, ed. D. N. MacKenzie. London.
- MacKenzie, D. (1970). "The Khwarezmian glossary—I". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. 33(03). 540-559.

- MacKenzie. D. N. (1971). "The Khwarezmian Glossary—II". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. 34(01). 74-90.
- MacKenzie. D. N. (1971). "The Khwarezmian glossary—III". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. 34(02). 314-330.
- MacKenzie. D. N. (1972). "The Khwarezmian Glossary—IV". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*. 35(01). 56-73.

مقدمات زبان بلخی Introduction to Bactrian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط، آثار و مقدمات زبان بلخی

سرفصل درس:

جایگاه زبان بلخی در زبانهای ایرانی، خط بلخی، معرفی آثار بازمانده از این زبان، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان بلخی، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- Gershevitch. I. (1967). "Bactrian Inscriptions and Manuscripts". *IF* 72. pp. 27-57.
- Sims-Williams. N. (1988). "Bactrian Language". In *Encyclopaedia of Iranica*. Vol. III, 4. London. pp. 344-349.
- Sims-Williams. N. (1989). "Bactrian". *Compendium Linguarum Iranicarum*. Schmitt, R. (ed.). Wiesbaden. pp.230-235.
- Sims-Williams. N. & Cribb. J. (1996). "A new Bactrian inscription of Kanishka the Great". *Silk Road Art and Archaeology*. 4, 75-142.
- Sims-Williams. N. (2000). *Bactrian documents from Northern Afghanistan: Legal and economic documents*. Nour Foundation in association with Azimuth Editions and Oxford University Press.
- Sims-Williams. N. (2002). "Ancient Afghanistan and its invaders: Linguistic evidence from the Bactrian documents and inscriptions". In *Proceedings of the British Academy* (Vol. 116, pp. 225-242). Oxford University Press.
- Sims-Williams. N. (2007). *Bactrian documents from Northern Afghanistan. Vol. 2: Letters and Buddhist texts* (Vol. 3, No. 2). The Nour Foundation in association with Azimuth Editions.

مقدمات زبان ختنی Introduction to Khotanese

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با خط براهمی و مقدمات زبان ختنی

سرفصل درس:

جایگاه زبان ختنی در خانواده زبانهای ایرانی و گویشهای آن، آشنایی با ادبیات ختنی، آموزش خط براهمی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان ختنی، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- امریک، رونالد (۱۳۸۲). «ختنی و تمشقی». راهنمای زبانهای ایرانی. جلد اول: زبانهای ایرانی باستان و ایرانی میانه. ترجمه فارسی زیر نظر حسن رضائی باغبیدی. چاپ دوم. تهران: ققنوس.
- ماجی، مائورو (۱۳۹۳). «ادبیات ختنی». تاریخ ادبیات فارسی (ادبیات ایرانی پیش از اسلام). جلد ۱۷. به کوشش رونالد امریک و ماریا ماتسوخ. ترجمه فارسی زیر نظر ژاله آموزگار. تهران: سخن.
- میرفرخایی، مهشید (۱۳۸۳). درآمدی بر زبان ختنی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Bailey, H. W. (1979). *Dictionary of Khotan Saka*. Cambridge. Cambridge University press.
- ————— (1982). *The Culture of the Saka in Ancient Iranian Khotan*. New York. Caravan Books.
- ————— (1983). 'Khotanese Saka Literature'. *The Cambridge History of Iran*. vol. 3 (2). *The Seleucid, Parthian and Sasanian Periods*. ed. E. Yarshater. Cambridge. Cambridge University press. pp. 1230-1243.
- Emmeric, R. E. (1968). *Saka Grammatical Studies*. London, Oxford University Press.

- _____ (1989). 'Khotanese and Tumshuqese'. *Compendium Linguarum Iranicarum*. ed. R. Schmitt. Wiesbaden, Ludwig Reichert Verlag. pp. 204-229.
- _____ (1992). *A Guide to the Literature of Khotan*. Second Edition. Tokyo: The International Institute for Buddhist Studies.
- _____ (2009). 'Khotanese and Tumshuqese'. *The Iranian Languages*. ed. G. Windfuhr. London and New York. Routledge. pp. 377-415.
- Konow. S. (1949). *Primer of Khotanese Saka*. Oslo: H. Aschehouge.
- Maggi. M. (2009). 'Khotanese Literature'. *A History of Persian Literature: The Literature of Pre-Islamic Iran*. eds. R. E. Emmerick and M. Macuch. London: I.B. Tauris. pp. 330-417.

مقدمات زبان عیلامی Introduction to Elamite

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: دارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با مقدمات زبان عیلامی

سرفصل درس:

جایگاه زبان عیلامی در مطالعات تاریخی زبان، معرفی ادوار زبان عیلامی، معرفی آثار بازمانده از این زبان، خطوط عیلامی، آموزش خط عیلامی هخامنشی، توصیف ساختمان آوایی، صرفی و نحوی زبان عیلامی، خواندن چند متن ساده و بررسی آنها بلحاظ دستوری و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- Black, J. A. (1989). *Éléments de grammaire élamite*. Par Françoise Grillot-Susini avec la collaboration de Claude Roche. (Études Élamites, "Synthèse" no. 29.) pp. 79. Paris. Éditions Recherches sur les Civilisations. ADPF. 1987. FF 76. *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain & Ireland (New Series)*. 121(01). 149-151.
- Damerow, P., & Englund, R. K. (1989). *The Proto-Elamite Texts from Tepe Yahya*. Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University.
- Khachikdiuran, M. L. (1998). *The Elamite Language* (Vol. 4). Consiglio Nazionale delle Ricerche Istituto per gli Studi Micenei ed Egeo-anatolici.
- Reiner, E. (1969). *The Elamite Language*. EJ Brill.
- Steve, M. J. (1992). *Syllabaire élamite: histoire et paléographie*. Recherches et publications.
- Stolper, M. W. (2004). "Elamite". *World's Ancient Languages*. ed. By Roger D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press. pp. 60-94.

زبان‌شناسی تاریخی Historical Linguistics

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با اصول زبان‌شناسی تاریخی و روند تحولات زبان

سرفصل درس: تغییرات زبان، تغییرات واجی، تغییرات صرفی، تغییرات نحوی، تغییرات معنایی، قیاس، دستوری‌شدگی، اصول بازسازی زبانهای مرده

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
-		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- آرلانو، آنتونی (۱۳۷۳). *درآمدی بر زبان‌شناسی تاریخی*. ترجمه یحیی مدرسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- Campbell, L., & Mixco, M. J. (2007). *A glossary of historical linguistics*. Edinburgh University Press.
- Campbell, L. (2013). *Historical linguistics*. Edinburgh University Press.
- Greenberg, J. (1974). *Language typology: A historical and analytic overview* (Vol. 184). Walter de Gruyter.
- Hopper, P. J., & Traugott, E. C. (2003). *Grammaticalization*. Cambridge University Press.
- Joseph, B. D., & Janda, R. D. (Eds.). (2003). *The handbook of historical linguistics*. Malden, MA: Blackwell.
- Trask, R.L. (2007). *Historical linguistics* (2nd ed.). London: Hodder Education.

گویش‌شناسی Dialectology

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: دارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی گویش‌شناسی و مطالعه گویشها با تکیه بر گویش‌های ایرانی

سرفصل درس:

شناخت و معرفی گویش، گویش در تقابل با زبان و گونه، گویش و گونه جغرافیایی، پیکره زبانی و مشخصات مطلوب پیکره، حفظ و شیوه کاربرد پیکره زبانی، فن استخراج داده‌ها، روش‌های گویش‌شناسی، معرفی گویشهای ایرانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
		۷۰ درصد	۳۰ درصد

منابع پیشنهادی:

- اشمیت، رودیگر (۱۳۸۴). *راهنمای زبان‌های ایرانی*. ترجمه حسن رضایی باغبیدی و دیگران. جلد دوم. تهران: ققنوس.
- حسن‌دوست، محمد (۱۳۹۱). *فرهنگ تطبیقی - موضوعی زبان‌ها و گویشهای ایرانی*. تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی.
- دبیرمقدم، محمد (۱۳۹۲). *رده‌شناسی زبانهای ایرانی*. ۲ جلد. تهران: سمت.
- سامارین، و. (۱۳۸۷). *زبان‌شناسی عملی*. راهنمای بررسی گویشها. ترجمه لطیف عطاری. چاپ دوم. تهران: نشر دانشگاهی.
- کلباسی، ایران (۱۳۸۸). *فرهنگ توصیفی گونه‌های زبانی ایران*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- کیا، صادق (۱۳۴۰). *راهنمای گردآوری گویشها*. تهران: اداره کل موزه‌ها و فرهنگ عامه.
- Kurath. H. (1992). *Studies in area Linguistics*. Indiana: Indiana University Press.
- Chambers. J.K. and P. Trudgill. (2004). *Dialectology* (2nd ed). Cambridge: Cambridge University Press.

زبان و ادبیات فارسی در سده‌های نخستین Persian Language and Literature in Early Islamic Centuries

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: ندارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با متون کهن فارسی و ارتباط آنها به لحاظ آوایی و لغوی و دستوری با زبانهای باستانی ایران

سرفصل درس:

خواندن گزیده‌ای از کهنترین متون فارسی به خطوط فارسی و غیرفارسی، وجوه اختلاف و اشتراک فارسی نو به خط فارسی با فارسی به خط عبری و خطوط دیگر، وجوه اختلاف و اشتراک فارسی نو و فارسی میانه، بررسی متون خوانده شده بلحاظ صرفی و نحوی و واژگانی

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- تجلیل، جلیل و دیگران (۱۳۹۴). برگزیده متون ادب فارسی. تهران: نشر دانشگاهی.
- رضایی باغبیدی، حسن (۱۳۸۵). «کهنترین متون فارسی به خطوط غیرعربی». نامه فرهنگستان. ش ۳۰. صص ۹-۳۱.
- فردوسی، ابوالقاسم (۱۳۷۷). شاهنامه فردوسی (بر اساس چاپ مسکو). به کوشش سعید حمیدیان. تهران: قطره.
- فردوسی، ابوالقاسم (۱۳۸۹). شاهنامه فردوسی. تصحیح جلال خالقی مطلق. تهران. مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی.
- لازار، ژ. (۱۳۹۳). شکل‌گیری زبان فارسی. ترجمه مهستی بحرینی. تهران: هرمس.
- Asmussen, J.P. (1973). *Studies in Jewish-Persian Literature*. E.J. Brill. Leiden.
- Lazard, G. (1963). *La langue des plus anciens monuments de la prose persane*. Librairie C. Klincksieck. Paris.
- Maggi, M. (2003). "New Persian Glosses in East Syriac Texts of the English to Tenth Centuries". *Persian Origins: Early Judeo-Persian and the Emergence of New Persian*. ed. L. Paul. Harrassowitz Verlag. Wiesbaden. pp. 111-145.

- Sundermann. W. (1974). "Einige Bemerkungen zum syrisch-neupersischen Psalmenbruchstück aus Chinesisch-Turkistan". *Memorial Jean de Menasce*. ed. Ph. Gignoux and A. Taffazoli. Louvain. pp. 441-452.
- Sundermann. W. (2003). "Ein manichäischer Lehrtext in neupersischer Sprache". *Persian Origins: Early Judaeo-Persian and the Emergence of New Persian*. ed. L. Paul. Harrassowitz Verlag. Wiesbaden. pp. 243-274.

واج‌شناسی تاریخی زبان فارسی Historical Phonology of Persian

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی: ندارد سفر علمی: ندارد کارگاه: ندارد آزمایشگاه: دارد سمینار: ندارد

هدف: آشنایی با تحولات واجی زبان فارسی در دوره‌های باستان، میانه و جدید

سرفصل درس:

مفاهیم مقدماتی واج‌شناسی، انواع فرآیندهای واجی و نمونه‌های آن در دوره‌های سه‌گانه زبان فارسی، بررسی تحولات واجی از ایرانی باستان تا فارسی باستان، بررسی تحولات واجی از فارسی باستان تا فارسی میانه، بررسی تحولات واجی از فارسی میانه تا فارسی دری، بررسی و توصیف واجهای زبان فارسی در هر سه دوره به کمک منابع جانبی (مانند منابع عیلامی، ارمنی و عربی)

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد		۷۰ درصد	

منابع پیشنهادی:

- ابوالقاسمی، محسن (۱۳۷۴). *دستور تاریخی زبان فارسی*. تهران: سمت.
- ناتل خانلری، پرویز (۱۳۷۷). *تاریخ زبان فارسی*. ۳ جلد. چاپ ششم. تهران: فردوس.
- Horn, P. (1974). "Neupersische Schriftsprache". In *Grundriss der Iranischen Philologie*. Band I. Berlin.
- Gray, L.H. (1902). *Middle and New Indo-Iranian Languages*. New York: The Columbia University Press.
- Hubschmann, H. (1895). *Persische Studien*. Strassburg.
- Schmitt, Rüdiger (ed.), (1989), *Compendium Linguarum Iranicarum*, Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag.
- Gernot Windfuhr, G. (ed.), (2009). *The Iranian Languages*, Routledge.

